

Prolog

Det var den første sabbat, efter at Zahav, *rabbi* Eljahus datter, og Alexander *bar* Dan, fløjtemageren, havde holdt bryllup. Jeshua sagde, at selv om det var farligt, ville de i morgen vende tilbage til det område, som *Herodes Antipas* herskede over. Penuel sad sammen med Jeshua fra Nazarets halvfjerds *talmidim* og lyttede til Mesterens undervisning.

Penuel noterede nogle få ting ned lige fra det, der handlede om skabelsen.

I begyndelsen skabte Gud himlen og jorden ...

... det var for stort til, at mennesker kunne fatte det.

Efter at Penuel først for nylig var blevet i stand til at se, havde Galilæas Sø, især ved solnedgang, med sin skønhed nærmest blændet ham; nu fornemmede han, at ligesom man ikke kunne stoppe denne sø ind i en flaske, kunne man heller ikke stoppe Gud i en flaske og så bare bære den hjem og stille i vindueskarmen og fortælle, at Gud herskede over flasken.

I efterårsnætterne heroppe i den bjergrige landsdel fik Penuel rigtig øjnene åbnet for universets enorme udstrækning og blev så overvældet af mængden af de kredsende stjerner, at han kom til at skælve og bad om, at det snart måtte blive morgen. Der var alt for mange stjerner; alt for meget lys på himlen; det så skiftevis ud til at ændre sig hele tiden og til at være uforanderligt og så igen aldrig at stå stille.

Penuel var en ganske almindelig ung mand og havde ingen uddannelse. Han foretrak, at himlen kun var blå, og at der kun var én sol, der skinnede over ham.

Lys; jo mere enkelt det var, des bedre var det efter Penuels mening. For en ung mand, der var født blind og nu kunne se, var forskellen mellem himlen om dagen og himlen om natten

en kendsgerning, der på en eller anden måde fortalte, hvor lidt vi mennesker i virkeligheden ved om, hvor stor Gud er.

I begyndelsen ... nej, dengang var der ingen menneskelig tanke til at inddrage Gud.

I begyndelsen ... nej, dengang var der ikke engang engle til at se Gud.

I begyndelsen ... jo, Guds tilstedeværelse var en skræmmende, forstyrrende smelteovn for noget, der blev skabt ud af kaos.

Lige fra begyndelsen var *Jahve* omgivet af en sky, der spærrede for kendskab til ham, så at han kun i skikkelse af *Jeshua Messias*, englen, der stod lige foran Herrens ansigt, og som var hans søn og arving, kunne træde frem og på vegne af *Jahve* selv tale til *legioner* af englehære.

Lucifer ønskede at trænge ind i skyen og overtage *Jahves* trone. Derved begyndte den store magtkamp.

I begyndelsen skabte *Jahve* mand og kvinde med tanke på, at der altid skulle være et kærligt, gensidigt forhold mellem ham og dem.

Penuel havde fra *Jeshua* lært, at menneskeslægten's første far og mor, Adam og Eva, ikke havde gengældt Guds kærlighed til dem. De havde vendt sig bort fra ham; derefter havde de været bange for ham. Det var den slags frygt, der fik dem til både at løbe og at stolpre af sted bort fra ham i stedet for at løbe hen til ham og nyde godt af hans barmhjertighed.

Lige fra det tidspunkt har menneskeslægten så påstået, at det, den ikke kunne tage og føle på, ikke eksisterede. Det, mennesker ikke kunne fatte med deres forstand, gjorde de nar af.

Ligesom en mand, der er født blind, ikke kan fatte, hvad farve og lys er, kunne de ikke forestille sig, hvor stor Guds magt og retfærdighed og kærlighed til dem var. I stedet løb de ned til strandbredden og fyldte deres flasker med vand, hvorefter de erklærede, at gud var i deres flaske, og at den gud var alt, hvad de havde brug for. Flasken var stor nok til at rumme

det, de troede var hele sandheden; og det var sandt at sige et beskeden krav.

Det sidste efterår, hvor Jeshua levede blandt menneskeslægten, førte han sine disciple sydpå, bort fra Hermonbjergets sne-dækte tinder; deroppe havde han strålet som smeltet sølv i selskab med Elias og *Mosheh*. På toppen af det bjerg havde den Almægtige erklæret: **Det er min elskede søn ... Hør ham!**

Da han forlod Cæsarea Filippi for at vende tilbage til Galilæas strande, lyttede det jævne folk i stort tal til ham og troede måske til sidst på, at Jeshua var den ventede Messias, Israels befrier.

Mænd, der aldrig før havde kunnet gå, løb efter ham.

Sønner, der aldrig før havde kunnet sige et eneste ord, sang lovsange til hans navn.

Kvinder, som havde levet et ensomt liv uden ægtefælle, og som havde opgivet håbet om at få børn, fik alligevel mulighed for at danse til deres eget bryllup, hvor andre kom og lagde små børn i deres arme.

Smukke døtre, som engang havde været voldsomt skæmmet af spedalskhed, blev helbredt, fik deres tidligere skønhed tilbage og blev genforenet med deres familier, som havde sørget over deres piger, som om de var døde.

Det passede, hvad *profeterne* havde sagt om Messias: Jeshua ville helbrede dem for alle deres sygdomme.

Nu oplevede man, at profetien: "*Det folk, der vandrer i mørket, skal se et stort lys,*"¹ blev opfyldt.

Messias var det Lys, der var blevet lovet dem.

De tolv disciple mente, at de havde forstået, hvad det betød. De halvfjerds talmidim, som var blevet undervist i *Toraen* af Jeshua selv, troede virkelig også, at de havde fattet det. Skaren på fire hundrede mænd, kvinder og børn, som drog sydpå sammen med den store Lærer, regnede med, at hans

hjemkomst betød, at Jerusalem snart ville slippe af med de herodianske herskere og det romerske tyranni.

Omsider ville Davids kongedømme rejse sig, og Jeshua Messias ville stige op som en stjerne og regere til evig tid på Davids strålende trone. Så skulle dommedag komme med død over alle fjenderne; befrielsen af Israel var nærtforestående.

Dette var, hvad de fleste ... ja, alle, på nær nogle få, ... troede lå foran dem, da de bevægede sig sydpå mod Galilæa.

Penuel, den unge mand, der var født blind, men som nu kunne se verden omkring sig ganske tydeligt, havde fejret sin attenårs fødselsdag i Cæsarea Filippi. Han svingede sin fødselsdagsgave, en lædertaske med pen og blæk og pergament, op på sin skulder. Han gik på højre side af optoget i nærheden af gamle Onias og hans datter og nær ved rabbi Elijahu bar Mosheh og hans familie og tæt ved Onias' robuste bror Zadok, der engang havde stået i spidsen for alle de hyrder, der førte får op til ofring ved templet.

Zadoks tre adopterede drenge, Avel, Emet og Ha-or Tov, løb leende omkring, samtidig med at de kastede sten i vandløbet ved siden af landevejen. Zadok, der på ansigtet havde ar, der kunne minde om hæderstegn, kaldte de tre drenge hen til sig. Han pålagde dem at holde sig nær til ham, når skaren nærmede sig toldvæsenets kontrolpost ved Galilæas nordlige grænse.

Romerske soldater deltog sammen med grænsevagter fra Herodes Antipas i kontrollen.

Deres hoveder blev vendt mod Jeshua i et forsøg på at bedømme ham. Hadfyldte, hånlige øjne låste sig fast på Mesteren. Inden længe ville Herodes' hof og ørerne på den romerske statholder Pilatus få at høre, at Jeshua nu vendte tilbage.

Penuel kunne tydeligt se Jeshuas mor ved siden af sin søn. Da de to nærmede sig grænseovergangen, tog Maria sin søn under armen, som om hun havde brug for hans styrke til at støtte sig på det sidste skridt fra sikkerhed til fare. Jeshua lagde armen omkring livet på hende for at trøste og støtte hende og samtidig opmuntre hende til at fortsætte fremad.

”Så vil jeg også fortsætte.” Marias stemme var næsten ikke til at høre. Hun lænede sin kind mod Jeshuas arm. ”Jeg ved godt, at vi nu er nået så langt som hertil; og det er allerede langt. Det forekommer mig ellers, at det kun er få øjeblikke siden, det var morgen, og nu er det halvmørkt ... i hvert fald meget snart. Hvad er der blevet af vores dag? Tilgiv mig, kære søn, om jeg lige et øjeblik har mest lyst til at se mig tilbage. Tilgiv mig, hvis jeg lige nu kunne ønske, at vi var et andet sted.”

Jeshua smilede ned til sin mor. Penuel lagde mærke til, at mor og søn lignede meget hinanden. Mørkebrunt hår med nogle solblegede striber ... kun Marias hår havde også nogle grå striber; vidtåbne brune øjne med guldstænk. Jeshuas øjne så bedrøvede ud, som om det midt blandt alle de mange mennesker alene var Maria, der havde det dårligt, samtidig med at han ikke kunne hjælpe hende og gøre hende glad og besejre det, der smertede hende. Var der gabende sår, der ventede hende?

Penuel rystede over hele kroppen. Sortvingede gribbe cirklede tålmodigt rundt over dem. Havde de forudset, hvad der lå forude? Penuel formulerede en følelsesladet sætning for at kunne huske dette øjeblik. Han ville notere den i sine skrivelser.

Jeshua vender tilbage fra Filips landområde til de farer, der lurar hos Herodes Antipas ...

Herre, jeg ved, at du er her. Jeg ser dig lige så godt, som jeg nogensinde har set noget andet. Jeg kan tydeligt se dig med de øjne, du har givet mig. Alligevel er jeg pludselig bange. Herre, du, der ser alt, kan du se, hvor bange jeg er?

I samme øjeblik vendte Jeshua sig om mod Penuel. Jeshua nikkede let og bekræftede herved, at han var klar over, at Penuel var bange, og at han godt forstod det, selv om Penuel

ikke havde talt højt om sin frygt. Så rettede Jeshua igen sin opmærksomhed på sin mor.

Da skaren passerede stenøjlerne, der markerede grænsen til det landområde, som Herodes Antipas herskede over, faldt en skræmmende forudanelse tilsyneladende over hver enkelt, og alle blev tavse. Støv rejste sig fra de slæbende, hjælpeløse fødder, der bevægede sig fremad enten mod den endelige dom eller den endelige befrielse.

Den nat lejrede de sig lige ned til den øvre del af Jordanfloden. Bål lyste op i forskellige cirkler, der alle samlede sig om Jeshuas bål inderst inde. Aftensmåltidet var til ende; den uforklarlige vægt af bange anelser virkede som bølger af mørkt vand, der trak dem ned i fortvivlelse.

Penuel strakte hænderne frem mod varmen fra flammerne og spurgte: "Hvad vil de mange mennesker gøre nu?"

"Når det bliver morgen, vil nogle af dem drage tilbage til deres hjem," svarede rabbi Eljahu.

Mens Zadoks drenge trykkede sig ind til ham under hans vidtspændende arme, gav han udtryk for, at han var af samme mening: "Ja, det vil de, vende om. Helt sikkert."

Jeshua, der sad på en sten ved siden af det største bål, begyndte at fremsige dagens afsnit fra Toraen og fra profeterne. Ud fra Skrifterne ville han undervise dem i, hvad der skulle komme. "Hos profeten Esajas står der skrevet, hvorfor det er nødvendigt, at Messias kommer som en befrier: *'Foragtet og opgivet af mennesker, en lidelernes mand, kendt med sygdom, én man skjuler ansigtet for, foragtet, vi regnede ham ikke for noget. Men det var vore sygdomme, han tog, det var vore lidelser, han bar; og vi regnede ham for en, der var ramt, slået og plaget af Gud. Men han blev gennemboret for vore overtrædelser og knust for vore synder. Han blev straffet, for at vi kunne få fred, ved hans sår blev vi helbredt.'*"²

I tankerne repeterede Penuel resten af det skriftstykke; han havde lært det udenad, mens han var blind og havde siddet og tigget ved tempelporten: *Vi flakkede alle om som får, vi vendte os hver sin vej; men Herren lod al vor skyld ramme ham.*³

Efter en lille pause fortsatte Jeshua oplæsningen: ”*Han blev plaget og mishandlet, men han åbnede ikke sin mund; som et lam, der føres til slagtning, som et får, der er stumt, mens det klippes, åbnede han ikke sin mund.*”⁴ Alles opmærksomhed var samlet om Jeshua, mens han forklarede, hvad det, han havde læst, betød. Hvert ord i Jeshuas udlægning rungede i Penuels hjerte som etammerslag mod et stort søm. ”Menneskesønnen skal forrådes ... og overgives i menneskers hænder.”⁵

Penuel så, at Maria bed sig i læben og skælvede, som om billederne fra et eller andet næsten glemt mareridt viste sig for hende. Hun sukkede og snappede efter vejret; en tåre slap fri og løb ned ad hendes kind.

Hun stoler på, hvad han siger!

To af Jeshuas talmidim, Peter og Johannes, udvekslede blikke, der udtrykte tvivl. Levi *Mattitjahu* stak sin overlæbe frem i protest, men holdt sine bemærkninger tilbage.

Penuel hørte en stilfærdig rumlen i Zadoks brystkasse, som om den gamle hyrde havde taget en dyb indånding. Penuel dækkede sit ansigt med hænderne og kom ligefrem til at læn- ges efter dengang, hvor alt var mørke for ham, for så havde han undgået at se deres mismodige udtryk.

”Menneskesønnen skal forrådes ... og overgives i menneskers hænder.” Med denne ene sætning havde Jeshua forklaret profetien fra Esajas, men samtidig forstærket den tunge alvor, der havde ligget over dagen og også var til stede denne aften.

Penuel bad om, at dette kun måtte være noget, han drømte, så at Jeshua slet ikke havde sagt det, som Penuel havde hørt med sine ører: *At Jeshua skulle forrådes. Hvem kunne dog gøre noget sådant?*

Jeshua trak vejret dybt. ”Jeg vil blive forrådt ... ja. Der er mennesker, der vil dræbe mig, men på den tredje dag skal jeg opstå. Det står skrevet i Toraen og hos profeterne, og det skal opfyldes.”⁶

Det var, som om jorden rystede ved Jeshuas forudsigelse. Der var endda uro i luften omkring ham. Havde Penuel nogensinde før været så bange? Sorgen fyldte ham så meget, at

han troede, hans hjerte ville briste. Den sandhed, som Jeshua her havde givet sine talmidim indblik i, faldt over dem som flammende meteorsten fra himlen. Deres håb og forventninger bristede og smuldrede. Det var umuligt, at Jeshua skulle have fortalt dem noget, der ikke var sandt.

Glæden over livet og over, at nogle var blevet helbredt, og forventningerne om en bedre fremtid var pludselig blevet ændret til frygten for den forfærdelige kendsgerning, som døden er! Og alle tilstedeværende, ja, virkelig hver eneste, sørgede, som om Jeshuas død var noget, der allerede fandt sted lige nu.

Zadok hulkede så kraftigt, at hans skuldre rystede. ”Lammet ... krybben ... ja! Jeg kan se det for mig; jeg er klar over, hvad han mener. Den førstefødte af mandkøn i hjorden fra *Migdal-Eder*, ja!”

Børn græd og borede sig ind til deres forældre, som ikke kunne skjule deres egen sorg.

Marias stemme knækkede over, da hun så op på Jeshua og stille sagde: ”Ja, den nat, åh, Jeshua. I stalden ... hvor der også lå et lam ... som var dækket af skindet fra et andet lam, lige foran os. Du vendte dit lille ansigt mod lammet! Allerede på det tidspunkt! Det betød ... et eller andet ... måske, at du selv engang skulle blive kaldt et lam, ja, Guds lam, som bærer verdens synd.”

Dermed sluttede belæringen for denne aften.

Timerne gik. Lejren gled ind i stille mismod.

Zadok, der sad med hovedet bøjet og med uredt hår, sagde med hæs stemme, som de, der stadig var vågne rundt om det store bål, kunne høre: ”Ja, kan du huske det, Elijahu? Kan du huske, hvordan de dage var? Hvordan vi alle så efter tegnene i stjernerne? Og så alle de gode ønsker, vi nærede for Israel og for vore hustruer og sønner? Kan du huske de store forventninger, vi levede med?”

Elijahu rodede i gløderne med en stok. ”Og så alle farerne, der lå i luften. Jo, jeg husker det alt sammen.”

Zadok så nøje Onias ind i ansigtet. ”Åh, Onias, min kære bror ... og så er du sammen med os her i aften. Du er nok

kommet i håb om at se en bedre afslutning på historien. Du, der hele tiden vidste, hvad der ville ske; du vidste, at han ville komme.”

Onias rømmede sig. ”Ja, var det ikke en mærkelig tid? Det var i hvert fald en forfærdelig tid, da Herodes, Slagterkongen, sad på tronen.”

Zadok fik øje på månen, der var ved at gå ned. ”Læg lige mærke til månen, før den forsvinder; den minder mig om noget. Nu er der gået mere end tredive år, og vi er blevet gamle, ja; men månen ... den ligner stadig sig selv. Skinnede den ikke på samme måde som nu den nat i Jaffa, Onias, for mere end tredive år siden? Alligevel føler jeg det, som om der kun er gået en time. ...”